

Øget levetid har lagt stort pres på opsparingsbehovet

Som i mange andre lande er levealderen i Danmark steget de seneste mange år. Spørgsmålet er, hvad det har betydet for størrelsen af den årlige pensionsudbetaling?

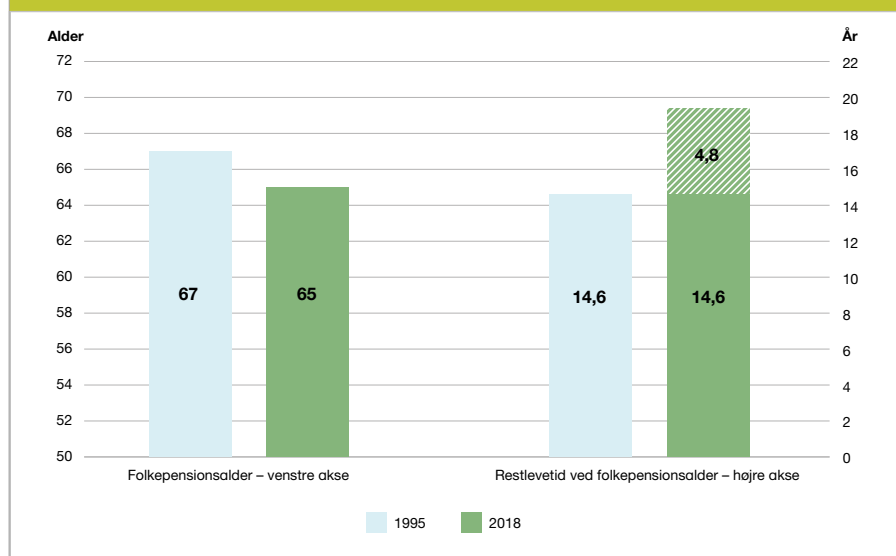
Mens folkepensionsalderen faldt fra 67 år i 1995 til 65 år i 2018, steg levealderen i samme periode. Samlet betød det, at en "ny" folkepensionist i 1995 kunne forventes at være 14,6 år på pension, mens en "ny" folkepensionist i 2018 i gennemsnit kunne forventes at være 19,4 år på pension. En livsvarig pension skulle således udbetales 33 pct. længere i 2018 i forhold til 1995. For at reducere stigningen i tiden på pension har Folketinget vedtaget, at folkepensionsalderen skal stige nu og i fremtiden, hvilket betyder at tiden på pension i de kommende år falder. Det viser en analyse fra ATP.

En 65-årig person, der i 2018 nåede folkepensionsalderen kunne altså i gennemsnit forventes at være på pension i 19,4 år, det vil sige 4,8 år mere end i 1995 – se figur 1. Fordi folkepensionsalderen i 2018 var to år lavere (65 år), havde folkepensionisten i 2018 desuden to år mindre til at spare de 33 pct. ekstra op til pension.

Fremtidens pensionsalder og restlevetider

Den omtalte historiske udvikling var i høj

Figur 1: Folkepensionsalderen og restlevetiden i 1995 og 2018

Note: Folkepensionsalderen var fra 1995 til 2004 67 år, og blev derefter reduceret til 65 år. Restlevetiderne er baseret på data fra Danmarks Statistiks dødelighedstavler (HISB8). Kilde: ATP's beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik 2021.

grad det, der i 2005 fik Velfærdskommissionen til at foreslå, at folkepensionen fremover skulle indekseres med de forventede stigninger i levealderen, for at lette det demografiske pres på de offentlige pensioner.

Velfærdskommissionens arbejde resulterede i, at politikerne vedtog Velfærdsforliget i 2006, som betød at pensionsalderen i fremtiden skulle stige i takt med stig-

ningen i den forventede levealder for en 60-årig. Forliget medførte indførelsen af en såkaldt levetidsmekanisme, som betød, at Folketinget hvert femte år, begyndende i 2015, skulle beslutte, om pensionsalderen 15 år senere (det vil sige første gang i 2030) skulle hæves, baseret på levetiden for en 60-årig i 2015 (tillagt 0,6 år for at kompensere for stigningen frem mod 2030). Samtidig blev det vedtaget, at pensionsalderen maksimalt måtte sti-

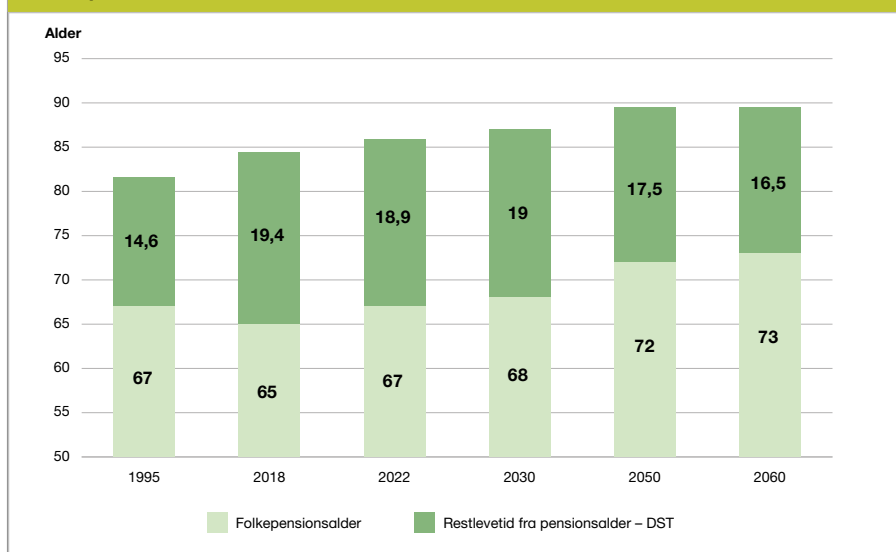
ge et år hvert femte år. Derudover besluttede man, at efterlønsalderen gradvist skulle hæves fra 60 til 62 år mellem 2019 og 2022, og at folkepensionsalderen gradvist skulle hæves fra 65 til 67 år mellem 2024 og 2027. Målsætningen i aftalerne var, på lang sigt at reducere tiden på pension til de 14,5 år som man kunne forvente tilbage i 1995, inden levetiden for alvor begyndte at stige.

I årene efter Velfærdsforliget steg levetiden endnu mere, end man havde forventet i starten af nullerne. Desuden forlod de store krigsårgange arbejdsmarkedet, og statsunderskuddene i kølvandet på finanskrisen gjorde, at der var store underskud i den offentlige økonomi. Udsigten til en længere periode med større underskud og stigende offentlig gæld fik i 2011 den daværende regering (Venstre og Konservative), Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre til at vedtage "Aftalen om senere tilbagetrækning". Aftalen indebar, at de gradvise stigninger i efterløn og folkepension blev fremrykket fem år til at starte i henholdsvis 2014 og 2019 i stedet for 2019 og 2024. Desuden besluttede man at reducere efterlønsperioden fra fem år til tre år.

I figur 2 illustreres den forventede effekt af "Velfærdsforliget" og "Aftalen om senere tilbagetrækning" på folkepensionsalder og restlevetid ved pensionsalderen.

Af figuren fremgår det, at folkepensionsalderen, som vedtaget, begyndte at sti-

Figur 2: Forventet folkepensionsalder og restlevetid fra folkepensionsalderen – 1995 til 2060

Note: Restlevetiderne er baseret på data fra Danmarks Statistiks dødelighedstavler HISB8 i 1995 og 2018 (observeret) og på FRDK420 fra 2022-2060 (fremskrevet). Folkepensionsalderen er den observerede i 1995 og 2018. Stigningerne fra 2018 til 2035 er vedtaget, og pensionsalderen efter 2035 er den officielle forventede pensionsalder (baseret på STAR's hjemmeside).

Kilde: ATP's beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik 2021.

ge i 2019, at den i 2022 når op på 67 år, og at den fra 2030 stiger yderligere til 68 år. I takt med at levetidsmekanismen får den fremtidige folkepensionsalder til at stige, vil det modvirke det store øgede opsparingskrav til en ny folkepensionist i 2018 på 33 pct, som vist i figur 1. Ikke alene falder antallet af år, hvor pensionen skal udbetales (restlevetiden), der bliver samtidig også flere år til at spare op til pensionen.

Sådan har vi regnet

Alle beløb er opgjort i 2019-satsreguleringskroner.

Restlevetiderne er trukket fra tabel HISB8 og tabel FRDK420 i statistikbanken. De officielle pensionsaldrer stammer fra STAR's hjemmeside: <https://star.dk/ydelser/pension-og-efterloen/folkepension-og-foertidspension/folkepension/folkepensionsalderen-nu-og-fremover/>